

EVROPSKA KOMISIJA
Izobraževanje in kultura

GD Izobraževanje in kultura

Program Vseživljenjsko učenje

PROGRAM VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

JAVNI RAZPIS ZA ZBIRANJE PREDLOGOV 2008–2010

DEL 1 – STRATEŠKE PREDNOSTNE NALOGE

VSEBINA

KAKO UPORABLJATI TA DOKUMENT	2
UVOD – SPLOŠNI OKVIR POLITIKE	4
UVOD – SPLOŠNI IN POSEBNI CILJI PROGRAMA	6
POGLAVJE 1 – SEKTORSKI PROGRAMI.....	7
1. Comenius – Šolsko izobraževanje.....	7
1.1 Mobilnost in partnerstva.....	8
1.2 Večstranski projekti.....	9
1.3 Mreže.....	11
1.4 Spremljevalni ukrepi	12
2. Erasmus – Visokošolsko izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem na višji ravni	13
2.1 Mobilnost	14
2.2 Večstranski projekti.....	15
2.3 Tematske mreže.....	17
2.4 Spremljevalni ukrepi	18
3. Leonardo da Vinci – Osnovno in nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje.....	19
3.1 Mobilnost in partnerstva.....	20
3.2 Večstranski projekti za prenos in razvoj inovacij	20
3.3 Mreže.....	22
3.4 Spremljevalni ukrepi	23

4.	Grundtvig – Izobraževanje odraslih in druge izobraževalne poti	24
4.1	Mobilnost in partnerstva.....	25
4.2	Večstranski projekti.....	25
4.3	Mreže.....	27
4.4	Spremljevalni ukrepi	28
	POGLAVJE 2 – PREČNI PROGRAM.....	29
1.	Ključna aktivnost 1 – Sodelovanje pri politikah in inovacijah	29
1.1	Mobilnost (študijski obiski)	29
1.2	Študije in primerjalne raziskave	30
2.	Ključna aktivnost 2 – Jeziki	31
2.1	Večstranski projekti.....	31
2.2	Mreže.....	31
2.3	Spremljevalni ukrepi	32
3.	Ključna aktivnost 3 – IKT	33
3.1	Večstranski projekti.....	33
3.2	Mreže.....	34
4.	Ključna aktivnost 4 – Razširjanje in uporaba rezultatov.....	36
4.1	Večstranski projekti.....	36
	POGLAVJE 3 – PROGRAM JEAN MONNET	37
	Aktivnosti poučevanja, raziskovanja in razmišljanja v okviru programa Jean Monnet.....	37

KAKO UPORABLJATI TA DOKUMENT

To je prvi od dveh dokumentov, ki sestavljata javni razpis za zbiranje predlogov 2008–2010 programa Skupnosti Vseživljenjsko učenje. Določa prednostne teme, na podlagi katerih se sprejemajo prijave v okviru različnih akcij programa.

Drugi del splošnega razpisa določa finančne in administrativne določbe, ki se uporabljajo za vse akcije, ki jih ta razpis zajema.

Treba je opozoriti, da se lahko nacionalni organi v okviru dejavnosti za mobilnost, partnerstev in projektov „prenosa inovacij“ v okviru programa Leonardo da Vinci odločijo za nekatere dodatne prednostne naloge, kot vsebinska področja, ciljne države itd. Te prednostne naloge morajo biti v skladu z evropskimi prednostnimi nalogami, določenimi v tem dokumentu, in dogovorjene s Komisijo. Javnosti bodo sporočene prek posebnih nacionalnih razpisov ali spletnih strani nacionalnih agencij.

Splošni razpis je treba brati v povezavi z naslednjimi dokumenti:

- Sklepom Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi akcijskega programa na področju vseživljenjskega učenja (2007–2013);
- Vodnikom za prijavitelje;
- posameznimi razpisi za zbiranje predlogov in vsemi nacionalnimi prednostnimi nalogami, ki so jih opredelile nacionalne agencije vsake sodelujoče države (samo za decentralizirane

dejavnosti za mobilnost, partnerstva in „projekte prenosa inovacij“ v okviru programa Leonardo da Vinci).

Prednostne naloge, določene v tem dokumentu, odražajo tista vprašanja, ki so osrednjega pomena za razvoj politike na evropski ravni na področju izobraževanja in usposabljanja. Predlogi, ki obravnavajo te prednostne naloge, bodo imeli večjo možnost, da bodo izbrani za financiranje, kot tisti, ki jih ne, če je kakovost predlogov enaka.

Trenutno besedilo zajema obdobje 2008–2010. Čeprav bodo obstajale možnosti za nekatere manjše letne prilagoditve, ki bi odražale razvoj političnega procesa in bi omogočale uvedbo novih akcij programa, Komisija pričakuje, da bo večji del trenutnega besedila ostal nespremenjen.

Ta dokument ne vsebuje podrobnih opisov narave različnih akcij programa. Ti so na voljo v Vodniku za prijavitelje.

UVOD – SPLOŠNI OKVIR POLITIKE

Glavna prednostna naloga programa Vseživljenjsko učenje je povečanje prispevkov izobraževanja in usposabljanja za doseganje lizbonskega cilja oblikovanja EU kot najbolj konkurenčnega gospodarstva, ki temelji na znanju, s trajnostnim razvojem, več in boljšimi delovnimi mesti in večjo socialno kohezijo. Vsak del programa bo dal prednost akcijam v podporo razvoju nacionalnih strategij vseživljenjskega učenja s strani držav, ki so udeležene in spodbujajo sodelovanje med različnimi deli sistema izobraževanja in usposabljanja, spodbujajo neprekinjen proces vseživljenjskega učenja in podpirajo pridobivanje ključnih kompetenc.

V tem smislu so prednostna področja ukrepanja v obdobju 2008–2010 naslednja:

- Podpiranje izvajanja delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010, katerega cilj je izboljšati kakovost dostopa do sistemov izobraževanja in usposabljanja ter njihove odprtosti, zlasti s spodbujanjem skladnosti vseh stopenj sistemov vseživljenjskega učenja in usposabljanja, od zgodnjega otroštva dalje, in izboljšanjem prilagodljivih učnih poti med različnimi sistemi, na primer z izvajanjem Evropskega kvalifikacijskega okvira.
- Okrepitev vloge izobraževanja in usposabljanja v okviru lizbonskega procesa na evropski in nacionalni ravni za spodbujanje konkurenčnosti, pa tudi trajnostne gospodarske rasti in socialne kohezije.
- Okrepitev vloge visokošolskih zavodov pri povečanju konkurenčnosti z ustvarjanjem, razširjanjem ter uporabo znanja in inovacij, olajšanje dostopa do visokošolskega izobraževanja z ukrepi, osredotočenimi na reformo sistema, krepitev upravljanja v visokošolskih zavodih in spodbujanje odličnosti, raznovrstnosti študentske populacije in samih zavodov ter enakih možnosti.
- Izboljšanje kakovosti in privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja z izvajanjem prednostnih nalog kopenhagenskega procesa na nacionalni ravni ter spodbujanje priznavanja neformalnega izobraževanja in učenja ter priložnostnega učenja.
- Izboljšanje nizke stopnje sodelovanja v procesu izobraževanja odraslih v več državah članicah, ki predstavlja oviro za zaposlovanje in sposobnost oseb za prilagajanje na hitro spreminjajoča se delovna okolja.
- Spodbujanje večje učinkovitosti in pravičnosti v sistemih izobraževanja in usposabljanja¹, ki razvijajo zlasti ponudbo za zapostavljene in predšolske pristope, ter krepitev znanja, ki je osnova politiki in praksi.

¹ Glej Sporočilo Komisije „[Učinkovitost in pravičnost v evropskih sistemih izobraževanja in usposabljanja](#)“ (COM(2006)481) in [sklepe Sveta](#) o tej temi.

- Izboljšanje kakovosti izobraževanja in usposabljanja osebja vseh vrst ponudnikov izobraževanja, zlasti učiteljev in vodij usposabljanja.
- Izboljšanje kakovosti mobilnosti posameznikov, vključno z izvajanjem načel, določenih v Priporočilu o kakovosti mobilnosti², in z uporabo okvira Europass³.
- Krepitev trajnostnega razvoja, vključno z vprašanji glede energetike in podnebnih sprememb, z akcijami v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja.

Celotni niz referenčnih dokumentov politike v zvezi s temi temami se nahaja v zbirki GD EAC glavnih pobud in realizacij v okviru te politike po letu 2000⁴.

Poleg tega bodo deli programa dali prednost projektom, katerih cilj je spodbujanje in razvijanje:

- medkulturnega dialoga, ki bo posebej poudarjen v letu 2008, ter
- ustvarjalnosti in inovativnosti, ki bosta posebej poudarjeni v letu 2009.

V okviru vseh programov je treba upoštevati, da se več pozornosti posveča sistematičnemu razširjanju in uporabi rezultatov na projektni in programski ravni. Zato je treba vse predloge projektov vključiti v jasen načrt za razširjanje in uporabo rezultatov.

Komisija bo obravnavala predloge za sofinanciranje novih projektov za mreže, financirane v okviru predhodnega programa programa Vseživljenjsko učenje, glede na dokazano učinkovitost zadevnih mrež.

² [Priporočilo 2006/961/ES z dne 18. decembra 2006, UL L 394, 30.12.2006.](#)

³ [http://europass.cedefop.europa.eu/.](http://europass.cedefop.europa.eu/)

⁴ http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/compendium05_en.pdf.

UVOD – SPLOŠNI IN POSEBNI CILJI PROGRAMA

Splošni in posebni cilji programa Vseživljenjsko učenje so v celoti določeni v členu 1 Sklepa o programu in so spodaj ponovno navedeni za informacijo. Po potrebi se uporabljajo za vse dele programa, dopolnjujejo pa jih posebni in operativni cilji za posamezni podprogram, ki so ponovno navedeni v ustreznih poglavjih tega razpisa za zbiranje predlogov.

Splošni cilj programa, kot je določeno v členu 1.2 Sklepa o programu, je z vseživljenjskim učenjem prispevati k razvoju Skupnosti kot napredne družbe, ki temelji na znanju, s trajnostnim gospodarskim razvojem, več in boljšimi delovnimi mesti in večjo socialno kohezijo ob zagotavljanju dobrega varstva okolja za prihodnje generacije. Zlasti si prizadeva pospeševati izmenjave, sodelovanje in mobilnost med sistemi izobraževanja in usposabljanja znotraj Skupnosti, tako da postanejo svetovna referenca kakovosti.

Posebni cilji iz člena 1.3 Sklepa o programu so:

- (a) prispevati k razvoju kakovostnega vseživljenjskega učenja in spodbujati visoke dosežke, inovacije ter evropsko razsežnost v sistemih in praksi na tem področju;
- (b) podpirati uresničitev evropskega prostora za vseživljenjsko učenje;
- (c) pomagati izboljšati kakovost, privlačnost in dostopnost priložnosti za vseživljenjsko učenje, ki so na voljo v državah članicah;
- (d) okrepiti prispevek vseživljenjskega učenja k socialni koheziji, aktivnemu državljanstvu, medkulturnemu dialogu, enakopravnosti med spoloma in osebni izpolnitvi;
- (e) pomagati spodbujati ustvarjalnost, konkurenčnost, zaposljivost in razvoj podjetniškega duha;
- (f) prispevati k povečanemu sodelovanju ljudi vseh starosti v vseživljenjskem učenju, vključno z osebami s posebnimi potrebami in prikrajšanimi skupinami, ne glede na družbeno-gospodarsko okolje, iz katerega izhajajo;
- (g) pospeševati učenje jezikov in jezikovno raznolikost;
- (h) podpirati razvoj inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT;
- (i) okrepiti vlogo vseživljenjskega učenja pri ustvarjanju zavesti evropskega državljanstva na podlagi razumevanja in spoštovanja človekovih pravic in demokracije ter krepitve strpnosti in spoštovanja drugih narodov in kultur;
- (j) spodbujati sodelovanje pri zagotavljanju kakovosti v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja v Evropi;
- (k) spodbujati najboljšo uporabo rezultatov, inovativnih izdelkov in postopkov ter izmenjavati dobro prakso na področjih, ki jih pokriva program Vseživljenjsko učenje, da bi izboljšali kakovost izobraževanja in usposabljanja.

POGLAVJE 1 – SEKTORSKI PROGRAMI

1. COMENIUS – ŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

Uvod: Okvir politike

Države članice so določile posebne cilje za izboljšanje izobraževanja, štiri od petih njenih meril uspešnosti pa se nanašajo na šolsko izobraževanje⁵. Treba je storiti še več. Bralna pismenost se ni izboljšala, stopnji zgodnjega prenehanja šolanja in dokončanja srednješolskega izobraževanja pa se še vedno izboljšujeta prepočasi. Čeprav je število študentov matematike, znanosti in tehnologije doseglo zastavljeni cilj, je število študentov neračunalniških študijev vse manjše, udeležba žensk pa je še vedno prenizka.

V zvezi z vsebino šolskega izobraževanja Priporočilo iz decembra 2006 določa osem ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje, ki jih morajo mladi razviti do konca svojega osnovnega izobraževanja in usposabljanja⁶. To ne vključuje samo osnovnih kompetenc (materni jezik, tuji jeziki, matematična usposobljenost, kompetence v znanosti in digitalna pismenost), temveč tudi transverzalne kompetence (učenje za učenje, družbene in državljanske kompetence, samoiniciativnost in podjetnost ter kulturna zavest in izražanje) – mnoge od teh so pogosto izražene kot cilji v nacionalnih učnih načrtih, nevezani na predmete, in se je treba za njihovo izpolnitev osredotočiti na razvoj šole v celoti.

Komisija je v letu 2007 organizirala javno posvetovanje o posodobitvi šolstva, da bi se soočili s trenutnimi in prihodnjimi izzivi⁷. Prav tako je sprejela Komunikacijo o izboljšanju kakovosti izobraževanja učiteljev.⁸ Vedno bolj se tudi zaveda pomembnosti zagotavljanja predšolskega in zgodnjega učenja za vseživljenjsko učenje, saj predstavljata ključ za zagotovitev pravičnosti na vseh naslednjih stopnjah izobraževanja in usposabljanja.

Zato naslednje prednostne naloge odražajo splošno potrebo po razvijanju osnovnih kompetenc za družbo znanja in po posvečanju posebne pozornosti tistim, ki so kakor koli prikrajšani na področju izobraževanja. Ker veliko izzivov zahteva razvoj organizacije in strokovni razvoj osebja, sta izobraževanje učiteljev in razvoj vodstva šol ključnega pomena.

⁵ [Sklepi Sveta z dne 5. in 6. maja 2003 o referenčnih ravneh evropskega povprečnega učinka pri izobraževanju in usposabljanju \(merila uspešnosti\)](#) in letno poročilo o napredku 2007:

http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/

⁶ [Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje \(2006/962/ES\), UL L 394/10, 30.12.2006](#). Osem ključnih kompetenc: sporazumevanje v maternem jeziku; sporazumevanje v tujih jezikih; matematična usposobljenost ter osnovne kompetence na področju znanosti in tehnologije; digitalna pismenost; učenje za učenje; socialne in državljanske kompetence; samoiniciativnost in podjetnost; kulturna zavest in izražanje.

⁷ http://ec.europa.eu/education/com392_en.pdf

⁸ http://ec.europa.eu/education/school21/index_en.html

Uvod: Posebni in operativni cilji programa Comenius

Posebni cilji programa Comenius iz člena 17.1 Sklepa o programu so:

- (a) širjenje znanja in razumevanja raznolikosti evropskih kultur in jezikov ter njenega pomena med mladimi in izobraževalnim osebjem;
- (b) pomoč mladim pri pridobivanju temeljnih življenjskih spretnosti in sposobnosti, ki so potrebne za njihov osebni razvoj, za prihodnje zaposlovanje in za aktivno evropsko državljanstvo;

Operativni cilji programa Comenius iz člena 17.2 Sklepa o programu so:

- (a) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega mobilnosti učencev in izobraževalnega osebja v različnih državah članicah;
- (b) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega partnerstev med šolami v različnih državah članicah, tako da bi bilo med trajanjem programa v skupne izobraževalne dejavnosti vključenih vsaj 3 milijone učencev;
- (c) spodbujanje učenja živih tujih jezikov;
- (d) podpiranje razvoja inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT;
- (e) povečanje kakovosti in evropske razsežnosti usposabljanja učiteljev;
- (f) podpora izboljšanju pedagoških pristopov in šolske uprave.

Prednostne naloge za akcije programa Comenius

1.1 Mobilnost in partnerstva

Šolska partnerstva

Prednostne teme

Prednost bodo imeli predlogi partnerstev, ki obravnavajo naslednje teme:

- katero koli od osmih ključnih kompetenc, določenih v Priporočilu iz leta 2006⁴;
- premagovanje družbeno-gospodarske prikrajšanosti in zmanjševanje zgodnjega prenehanja šolanja;
- oživljanje in krepitev ustvarjalnosti in inovativnosti;
- širjenje sodelovanja pri možnostih za izobraževanje s športnimi dejavnostmi.

Mobilnost: Asistenti (mobilnost za bodoče učitelje)

Prednostne teme

Jih ni. Opravljanje prakse asistenta se lahko organizira na katerem koli področju.

Mobilnost: Stalno strokovno spopolnjevanje (mobilnost za izobraževalno osebje)

Prednostne teme

Prednost bodo imeli prijavitelji, ki želijo razviti veščine in sposobnosti, potrebne za:

- izvajanje zgodnjega učenja jezikov ter poučevanja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku (CLIL);
- izvajanje skupinskega poučevanja in učenja ter drugih metod skupinskega dela z namenom okrepitve učenja transverzalnih kompetenc (npr. učenje za učenje, socialne in državljanske kompetence, samoiniciativnost in podjetnost ter kulturna zavest in izražanje);
- pripravo na funkcijsko odgovorne položaje v šoli ali razvijanje sposobnosti obstoječega vodstva šole;
- poučevanje heterogenih skupin (glede na socialno-ekonomsko okolje, iz katerega izhajajo, kulturo in materni jezik, starost ali učne potrebe);
- razvoj inovativnih pedagoških pristopov, vključno z ustvarjalno umetnostjo (kot je glasba, gledališče, film, vizualna umetnost itd.).

1.2 Večstranski projekti

Vsi Comenius večstranski projekti se nanašajo na razvoj ali prenos inovacij, da se izboljša izobraževanje učiteljev in nadaljnji poklicni razvoj izobraževalnega osebja ter se jim zagotovijo gradivo, metodologije in druga podpora. Prednost bodo imele naslednje teme:

1.2.1 Prednostna naloga 1: Izboljšanje motivacije za učenje in spretnosti učenja za učenje

V družbi, ki temelji na znanju, ni bistvenega pomena le izboljšanje dostopa do možnosti izobraževanja, temveč tudi okrepitev motivacije posameznikov za učenje v šoli in v življenju. Obstaja posebna potreba po hitrejšem izboljšanju stopnje dokončanja srednješolskega izobraževanja.

- Projekti se morajo osredotočati na razvijanje, preskušanje in uporabo gradiv, novih pedagoških metod in strategij, namenjenih:
 - povečanju motivacije študentov in zagotovitvi privlačnejšega učenja, zlasti za priseljence in tiste, ki so družbeno-gospodarsko prikrajšani;
 - okrepitvi pridobivanja učnih spretnosti študentov;
 - okrepitvi povezav med šolskim izobraževanjem in delovnim okoljem;
 - okrepitvi medkulturnega izobraževanja in njegovega prispevka k vključevanju v družbo;
 - pomoči pri izpolnjevanju potreb otrok potujočih in mobilnih delavcev.

1.2.2 Prednostna naloga 2: Razvijanje vrste pristopov k poučevanju in učenju za podporo ključnih „transverzalnih“ kompetenc

Od osnovnega izobraževanja se vedno pogosteje zahteva, da učencem zagotovi ključne „transverzalne“ kompetence (glej ključne kompetence od 4 do 8), ki zahtevajo usklajen pristop široke palete šolskega osebja.

- Projekti se morajo osredotočati na razvijanje, preskušanje in izvajanje tečajev, uporabo učnih gradiv in metod ter inovativnih strategij (npr. skupinsko učenje).

1.2.3 Prednostna naloga 3: Vodenje šol

Ker šolsko okolje postaja vedno bolj kompleksno, so postale spretnosti in znanja šolskega vodstva, kot so ravnatelji ali predstojniki, bistvenega pomena za uspeh šol, vendar pa so ti redko vključeni v programe usposabljanja za učitelje.

- Projekti se morajo osredotočati na razvijanje, preskušanje in uporabo pristopov za zagotavljanje praktičnega usposabljanja za vodenje in upravljanje šole ter podporo razvijanju kulture vrednotenja na šolah.

1.2.4 Prednostna naloga 4: Učenje jezikov in jezikovna raznolikost

Projekti se morajo zlasti osredotočati na razvijanje, preskušanje in izvajanje učnih načrtov, tečajev ali uporabo gradiv, metodoloških ali pedagoških strategij na področjih, kot so:

- zgodnje učenje jezikov;
- razvijanje in širjenje orodij za poučevanje in učenje tujih jezikov, ki se bolj poredko uporabljajo in poučujejo⁹;
- poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku (CLIL) ter
- preverjanje jezikovnih spretnosti in znanj ljudi.

1.2.5 Prednostna naloga 5: Izboljšanje pismenosti

Pismenost med dijaki v EU se ne izboljšuje in v nekaterih primerih celo upada. Kulturo branja vedno bolj ogroža konkurenčna privlačnost novih medijev. Obstaja posebna potreba po okrepitvi motivacije za pridobivanje in razvijanje pismenosti, zlasti med fanti. Pismenosti priseljencev in družbeno-gospodarsko prikrajšanih je treba pogosto posvečati posebno pozornost.

- Projekti se morajo osredotočati na razvijanje, preskušanje in uporabo gradiv, izvajanje tečajev, novih pedagoških metod in strategij, namenjenih za izboljšanje poučevanja in učenja spretnosti na področju pismenosti.

1.2.6 Prednostna naloga 6: Digitalna izobraževalna vsebina in storitve

Obstaja potreba po spodbujanju in krepitvi spretnosti in znanja učiteljev, da se kar najbolje izkoristijo nove priložnosti, ki jih ustvarjajo digitalna izobraževalna vsebina in storitve vseh vrst, ki so komercialno dostopne ali neformalno razvite.

- Projekti se morajo osredotočati na razvijanje, preskušanje in uporabo gradiv, izvajanje tečajev in novih pedagoških metod, namenjenih izboljšanju uporabe kakovostne digitalne vsebine pri poučevanju na šolah, zlasti v povezavi s pridobivanjem ključnih kompetenc.

⁹ To se nanaša na jezike, ki se ne poučujejo pogosto, ne glede na to, ali so uradni jeziki sodelujočih držav programa Vseživljenjsko učenje, jeziki „regionalnih manjšin“ ali priseljencev, kjer lahko projekti pomagajo pri izboljšanju kakovosti poučevanja teh jezikov, dostopa do priložnosti za njihovo učenje, spodbujanju priprave, prilagajanja in izmenjave učnih gradiv ter spodbujanju izmenjave informacij in najboljših praks na tem področju.

1.3 Mreže

Prednost bodo imele naslednje teme:

1.3.1 Prednostna naloga 1: Razvoj ponudbe predšolskega in zgodnjega učenja

Mreže morajo v okviru te prednostne naloge zagotoviti forum za ponudnike, raziskovalne ustanove in združenja pri zagotavljanju predšolskega in zgodnjega učenja, pri čemer s skupno odgovornostjo sodelujejo starši. Obsegati morajo naslednje:

- prepoznavanje, izmenjavo ter nadgradnjo izkušenj in dobre prakse pri zagotavljanju predšolskega in zgodnjega učenja;
- pedagoške pristope, ki spodbujajo ustvarjalnost pri otrocih že v zgodnjem otroštvu;
- zgodnje učenje jezikov;
- opredelitev tem za večstranske projekte in drugo sodelovanje na evropski ravni.

1.3.2 Prednostna naloga 2: Vodenje šol

Šolski ravnatelji imajo pomembno vlogo pri upravljanju in vodenju šol. Kot v večini organizacij, kjer je vodenje deljeno, se od vsega osebja na odgovornih položajih zahtevajo vodstvene sposobnosti.

Mreže se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočiti na:

- izboljšanje priprave in usposabljanja učinkovitega šolskega vodstva;
- širjenje boljšega razumevanja vloge šolskega vodstva.

1.3.3 Prednostna naloga 3: Podpora podjetništvu in povezavam z delovnim okoljem

Mreže morajo v okviru te prednostne naloge obsegati naslednje:

- uspešen prehod med osnovnim izobraževanjem, nadaljnjim usposabljanjem in poklicno potjo, vključno z usmerjanjem in svetovanjem;
- razširjanje in uporabo rezultatov projektov Comenius, druge evropske ukrepe in druge aktivnosti na področju „šolstva in delovnega okolja“;
- izmenjavo izkušenj in povezovanje zainteresiranih strani v mreže (strokovnjakov, ustanov itd.) z namenom povečanja prispevka šol k zmanjšanju nezaposlenosti mladih;
- opredeljevanje načinov razvijanja samoiniciativnosti in podjetnosti med učenci in učitelji.

1.3.4 Prednostna naloga 4: Digitalna izobraževalna vsebina in storitve

Mreže se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočiti na:

- zbiranje, potrjevanje in razširjanje digitalne vsebine ter njeno vključevanje v nacionalne in regionalne izobraževalne sisteme;

- zagotovitev, da je vsebina večjezična ter odraža evropske vrednote in etiko;
- zagotavljanje storitev in svetovanja v povezavi z avtorskimi pravicami, licenciranjem, zagotavljanjem kakovosti, javno-zasebnimi partnerstvi in večjezičnostjo;
- spodbujanje digitalne izobraževalne vsebine v povezavi s ključnimi kompetencami ter spodbujanje učiteljev h kreativni uporabi digitalne tehnologije in virov.

1.3.5 Prednostna naloga 5: Ustvarjanje privlačnejšega znanstvenega izobraževanja

Mreže se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočiti na:

- približevanje znanstvenih študij dijakom na srednješolski ravni, da jim te postanejo privlačnejše;
- razvijanje in zagotavljanje informacij o prihodnjih znanstvenih študijah ali poklicih;
- ukrepe za zmanjšanje razlik po spolu v znanstvenem izobraževanju in poklicih.

1.4 Spremljevalni ukrepi

Spremljevalni ukrepi bodo v povezavi s programom Comenius podprli komunikacijske dejavnosti ter dogodke za razširjanje in uporabo rezultatov.

2. ERASMUS – VISOKOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE, VKLJUČNO S POKLICNIM IZOBRAŽEVANJEM IN USPOSABLJANJEM NA VIŠJI RAVNI

Uvod: Okvir politike

Cilj politike EU na področju visokošolskega izobraževanja je podpreti reforme sistemov visokošolskega izobraževanja držav članic s povečanjem njihove usklajenosti in odzivnosti na potrebe družbe znanja. Reforme so potrebne zaradi reševanja izzivov globalizacije ter usposabljanja in preusposabljanja evropske delovne sile. Visokošolskim zavodom morajo omogočiti, da igrajo svojo vlogo v Evropi znanja in znatno prispevajo k lizbonski strategiji za rast in delovna mesta.

Komisija je v okviru svojih razmišljanj o posodobitvi univerz določila tri glavna področja reform v visokošolskem izobraževanju:

- Reforma učnega načrta: sistem treh ciklov (diplomski – podiplomski – doktorski), učenje, ki temelji na sposobnostih, prilagodljive učne poti, priznavanje kvalifikacij in usposobljenosti, mobilnost, vse v skladu z bolonjskim procesom.
- Reforma upravljanja: avtonomnost in odgovornost visokošolskih zavodov, strateška partnerstva, zagotavljanje kakovosti.
- Reforma financiranja: različni dohodki visokošolskih zavodov, šolnine, nepovratna sredstva in posojila, pravičnost in dostopnost, ciljno usmerjeno financiranje EU.

Komisija je maja 2006 objavila sporočilo *Uresničevanje agende za posodobitev univerz: izobraževanje, raziskave in inovacije*¹⁰, ki določa devet ukrepov, potrebnih za uresničevanje agende za posodobitev visokošolskih ustanov in omenjena tri področja reform:

1) odstranjanje ovir v visokošolskih ustanovah v Evropi; 2) zagotavljanje dejanske avtonomnosti in odgovornosti visokošolskih ustanov; 3) zagotavljanje spodbud za strukturirana partnerstva s poslovno skupnostjo; 4) zagotovitev pravega nabora spretnosti in kompetenc za trg dela; 5) zmanjšanje primanjkljaja finančnih sredstev in povečanje učinkovitosti dela na področju izobraževanja in raziskav; 6) okrepitev interdisciplinarnosti in transdisciplinarnosti; 7) aktiviranje znanja prek sodelovanja z družbo; 8) nagrajevanje odličnosti na najvišji ravni; 9) večja vidnost in privlačnost Evropskega visokošolskega prostora in Evropskega raziskovalnega prostora v svetu.

Visokošolski zavodi so pozvani k polnemu sodelovanju v trikotniku znanja (izobraževanje, raziskave in inovacije) ter k vključevanju v projekte, ki se osredotočajo na okrepljeno sodelovanje med visokošolskimi zavodi in podjetji, kar je prednostna naloga, poudarjena v

¹⁰ [COM\(2006\)208](#).

predlogu Komisije za ustanovitev Evropskega tehnološkega inštituta¹¹ in zelo pomembna za visokošolsko izobraževanje na splošno.

Največja pozornost bo še vedno posvečena izvajanju Priporočila o nadaljnjem evropskem sodelovanju pri zagotavljanju kakovosti¹² iz leta 2006, pa tudi izvajanju Evropskega kvalifikacijskega okvira in krepitvi njegove povezave z okvirom kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora. Lizbonska strategija in bolonjski proces bosta še naprej predstavljala okvir za načrt politike za visokošolsko izobraževanje ob ustreznem upoštevanju sklepov EU in ministrskih srečanj v Bologni.

Uvod: Posebni in operativni cilji programa Erasmus

Posebni cilji programa Erasmus iz člena 21.1 Sklepa o programu so:

- (a) podpiranje uresničevanja evropskega visokošolskega prostora;
- (b) krepitev prispevka visokošolskega in poklicnega izobraževanja na višjih stopnjah v procesu inovacij.

Operativni cilji programa Erasmus iz člena 21.2 Sklepa o programu so:

- (a) izboljšanje kakovosti in povečanje mobilnosti študentov in učnega osebja po Evropi, tako da bi bilo do leta 2012 v sklopu programa Erasmus in njegovih predhodnih programov v študentsko mobilnost vključenih najmanj 3 milijone posameznikov;
- (b) izboljšanje kakovosti in povečanje večstranskega sodelovanja med visokošolskimi zavodi v Evropi;
- (c) povečanje stopnje preglednosti in združljivosti med kvalifikacijami, pridobljenimi v visokošolskem izobraževanju in na višjih ravneh poklicnega izobraževanja v Evropi;
- (d) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji;
- (e) omogočanje razvoja inovativnih praks v izobraževanju in usposabljanju na terciarni ravni ter njihov prenos, vključno s prenosom iz ene države udeleženke v ostale;
- (f) razvijanje inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse vseživljenjskega učenja, ki temeljijo na IKT.

Prednostne naloge za akcije programa Erasmus

2.1 Mobilnost

Mobilnost študentov, vključno s prakso študentov v podjetjih, ter učnega in drugega osebja

Mobilnost študentov in učnega osebja ima ključno vlogo pri vzpostavljanju evropskega visokošolskega prostora. Ustanove, ki sodelujejo pri programu Erasmus, so pozvane k spodbujanju nadaljnje povečanja mobilnosti, da se doseže cilj 3 milijonov Erasmus študentov do leta 2012.

¹¹http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eit/index_en.html.

¹² [Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. februarja 2006 o nadaljnjem evropskem sodelovanju pri zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu, UL L 64, 4.3.2006.](#)

V skladu s Priporočilom o kakovosti mobilnosti¹³ in Erasmus univerzitetno listino sta močno poudarjeni jezikovna priprava in podpora Erasmus študentom, da se optimizira kakovost obdobja mobilnosti ter okrepi večjezičnost in jezikovna raznolikost v evropskem visokošolskem izobraževanju, kakor tudi zagotavljanje skladnosti z obveznostmi za visoko kakovost pri urejanju mobilnosti (akademsko priznavanje, namestitve, storitve svetovanja itd.).

V okviru mobilnosti študentov niso določene nobene prednostne teme na evropski ravni glede akademskih področij, čeprav lahko nacionalni organi objavijo prednostne naloge za posamezno državo. Splošni cilj je doseganje uravnotežene geografske in predmetne pokritosti v EU.

Pri mobilnosti učnega in drugega osebja visokošolskih zavodov bo imelo prednost zagotavljanje povečane mobilnosti v podjetja in iz njih, pa tudi med visokošolskimi zavodi. Podpora mobilnosti je na voljo tudi za vključevanje osebja iz podjetij v visokošolsko poučevanje. Prednostnih nalog, ki se nanašajo na posamezna področja, ni.

Erasmus Intenzivni programi (IP)

Prednost bodo imeli projekti, ki:

- se osredotočajo na študijska področja, ki študentom ne omogočajo daljšega obdobja študija v tujini;
- so del integriranih študijskih programov, s katerimi se pridobijo priznane dvojne ali skupne diplome;
- predstavljajo močan multidisciplinaren pristop;
- se odzivajo na ugotovljene potrebe in izzive na evropski ravni (vključno s potrebami podjetji) in prispevajo k širjenju znanja na hitro razvijajočih se in novih področjih;
- uporabljajo orodja in storitve IKT za podporo pripravi in spremljanju IP, s tem pa prispevajo k ustvarjanju uravnotežene učeče se skupnosti na zadevnih vsebinskih področjih.

2.2 Večstranski projekti

2.2.1 Projekti razvoja študijskih programov

Projekti razvoja študijskih programov so namenjeni podpori procesu inovacij in izboljšanju univerzitetnega poučevanja. Predlagajo se lahko na katerem koli akademskem področju, vključno s področji ustvarjalnosti in kulture.

Prednost bodo imeli projekti, katerih namen je razvijanje ali preučitev enega ali več od naslednjega:

- integriranih programov, ki pokrivajo celoten študijski cikel (diplomska, podiplomska ali doktorska raven) in s katerimi se pridobi dvojna ali skupna diploma, in/ali

¹³ [Priporočilo 2006/961/ES z dne 18. decembra 2006, UL L 394, 30.12.2006.](#)

- učnega načrta in modulov nadaljnega izobraževanja, namenjenih nadgradnji prej pridobljenega znanja;
- modulov poučevanja na zelo interdisciplinarnih področjih ali na področjih s posebno potrebo po močnem nadnacionalnem sodelovanju pri poučevanju.

2.2.2 *Projekti, osredotočeni na spodbujanje sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji*

Prednost bodo imeli projekti, ki vključujejo močno vlogo neakademiških partnerjev, zlasti: podjetij (posebno MSP), strokovnih organizacij, trgovinskih zbornic, socialnih partnerjev ali lokalnih/regionalnih organov, in ki obravnavajo kar največ in, če je mogoče, vse od naslednjega:

- spodbujanje podjetništva, ustvarjalnega mišljenja in inovativnih pristopov kot del učnega načrta za študente ter kot znanje in spretnosti učiteljev/raziskovalcev;
- krepitev povezave med študijem in zaposlitvenimi potrebami, na primer s spodbujanjem prispevka gospodarstva k oblikovanju in vsebini modulov (zaključenih celot študijskih programov);
- razvijanje izobraževalnih storitev, kot so posebni moduli za nadgradnjo znanja in spretnosti zaposlenih (vključno z jezikovnim znanjem za izboljšanje konkurenčnosti), programi za izredne študente, poklicno usposabljanje na višji ravni itd.;
- oblikovanje strategij za spodbujanje izmenjav in sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji.

2.2.3 *Projekti za podporo agende za posodobitev visokošolskih zavodov*

Prednost bodo imeli projekti, ki visokošolskim zavodom pomagajo pri razvijanju enega ali več od naslednjega:

- strategij za posodobitev učnih načrtov in zagotavljanje njihove večje preglednosti (npr. z opisom kvalifikacij glede na učne rezultate), upravljanja in financiranja, večje odzivnosti zavodov na potrebe trga dela, državljanov in širše družbe;
- strategij vseživljenjskega učenja (povezovanje visokega šolstva z določbami in potrjevanjem poklicnega izobraževanja in usposabljanja - v nadaljevanju PIU) in ustanovitev „centrov nadaljnega izobraževanja“ ali „odprtih učnih centrov“ za njihovo regijo;
- ukrepov za izboljšanje kakovosti njihovega delovanja in prispevanje k njihovem sprejemanju odgovornosti;
- boljše ureditve dostopa ljudi z neformalno ali priložnostno pridobljenim znanjem ali z drugimi kvalifikacijami, kot so tiste, pridobljene s predhodnim izkustvenim učenjem;
- strategij za povečanje privlačnosti visokošolskih zavodov, okrepitev usmerjanja in učinkovitejše obveščanje širše javnosti o njihovem delu.

2.2.4 *Projekti virtualnih univerzitetnih središč*

Prednost bodo imeli projekti, ki so dokazano vključeni v globalno strategijo za učinkovito vključevanje IKT v sodelujoče visokošolske zavode in katerih cilj je eno ali več od naslednjega:

- razvijanje in razširjanje ponovno uporabnih pristopov na evropski ravni za vzpostavitev in vzdrževanje virtualnih univerzitetnih središč;

- zagotavljanje odprtih izobraževalnih virov, z zagotavljanjem obravnavanja organizacijskih in tehničnih vprašanj ter vprašanj, povezanih s kakovostjo, za izmenjavo vsebine in enostaven dostop do nje na evropski ravni;
- razvijanje ali preučitev integriranih programov, ki obsegajo celoten študijski cikel (diplomsko, podiplomsko ali doktorsko raven) in s katerimi se pridobi dvojna ali skupna diploma ter v katerih se orodja in storitve IKT uporabljajo za omogočanje virtualne mobilnosti študentov in osebja;
- spodbujanje sodelovanja in izmenjave strateških izkušenj med nosilci odločanja na področju razvoja virtualnih univerzitetnih središč.

2.3 Tematske mreže

Obstajata dve vrsti tematskih mrež Erasmus:

- **Akadske mreže**, namenjene spodbujanju inovativnosti v določeni stroki, nizu strok ali na multidisciplinarnem področju.
- **Strukturne mreže**, namenjene za pomoč pri izboljšanju in posodobitvi določenega vidika visokošolske organiziranosti, vodenja, upravljanja ali financiranja.

Osnovni minimalni nabor aktivnosti, ki jih mora izvesti vsaka vrsta mreže, je v celoti opisan v smernicah za prijavitelje. Vse mreže morajo združevati primerno vrsto ustreznih zainteresiranih strani, na katere se nanaša obravnavana tema.

Prednost bodo imeli predlogi za mreže, ki se osredotočajo na področja in teme, ki jih mreže, že financirane v okviru tega ukrepa, ne pokrivajo dovolj. Prednost bodo imele tudi mreže, za katere se je cikel financiranja končal in je bilo predlagano njihovo nadaljevanje, pod pogojem, da se lahko poleg velike učinkovitosti v preteklosti (npr. dosežki in učinek) dokaže, da se bodo v mreže uvedle pomembne spremembe (npr. glede njihovih aktivnosti, metodološkega pristopa, geografske pokritosti).

Prednostne naloge v okviru obeh vrst mrež so naslednje:

2.3.1 Akadske mreže

- zakonodaja,
- ekonomija,
- literatura,
- povezava med kulturo in izobraževanjem,
- filozofija,
- matematika,
- študije o evropski integraciji,
- medkulturnost in večjezičnost,
- izobraževanje učiteljev,
- trajnostni razvoj, vključno z vprašanji glede energetike in podnebnih sprememb,
- telesna vzgoja in šport,

- podjetništvo in inovacije.

2.3.2 *Strukturne mreže*

- **Dostop do visokošolske izobrazbe**

Ključna vprašanja vključujejo širitev dostopa za netradicionalne učence, kot so strokovni delavci, starejši učenci in osebe z neformalnimi kvalifikacijami, ter priznavanje predhodnega neformalnega izobraževanja in učenja ter priložnostnega učenja.

- **„Trikotnik znanja“ izobraževanja, raziskav in inovacij**

Ključna vprašanja vključujejo okrepitev povezav med visokošolskim poučevanjem in raziskovanjem ter njegovo uporabo v industriji in podjetjih ter vzpostavitev učnih regij, osredotočenih na univerze kot gonilno silo regionalnega razvoja.

- **Vodenje visokošolskih zavodov**

Ključne zadeve vključujejo avtonomnost in odgovornost univerz, izboljšane sisteme vodenja osebja ter izvajanje notranjih in zunanjih mehanizmov zagotavljanja kakovosti.

2.4 Spremljevalni ukrepi

Spremljevalni ukrepi bodo v povezavi s programom Erasmus podprli komunikacijske dejavnosti in dogodke za razširjanje in uporabo rezultatov.

3. LEONARDO DA VINCI – OSNOVNO IN NADALJNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE (PIU)

Uvod: Okvir politike

Okvir politike za program Leonardo da Vinci je še naprej kopenhagenski proces, kakor je bil posodobljen z Maastrichtskim sporočilom (2004) in nedavno s Helsinškim sporočilom (2006). Proces se osredotoča predvsem na povečanje privlačnosti, kakovosti in učinkovitosti sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, izboljšanje preglednosti, informacijske in usmerjevalne sisteme, priznavanje usposobljenosti in kvalifikacij ter krepitev evropske razsežnosti. V obdobju do leta 2010 bodo na aktivnost programa vplivale posebne pobude za spodbujanje nadaljnjega razvoja, preskušanja in izvajanja skupnih evropskih orodij za poklicno izobraževanje in usposabljanje. Te vključujejo razvijanje in preskušanje evropskega sistema prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET), izvajanje Evropskega kvalifikacijskega okvira (EQF) in spremljanje sklepov Sveta o zagotavljanju kakovosti na področju PIU iz leta 2004. Te aktivnosti bodo prispevale h krepitvi vzajemnega učenja, sodelovanja ter izmenjave izkušenj in znanja.

Posebna pozornost bo namenjena pospeševanju sodelovanja sektorjev, organizacij socialnih partnerjev in podjetij, zlasti malih in srednje velikih podjetij (MSP), v vseh dejavnostih programa Leonardo da Vinci.

Uvod: Posebni in operativni cilji programa Leonardo da Vinci

Posebni cilji programa Leonardo da Vinci iz člena 25.1 Sklepa o programu so:

- (a) podpora vključenim v usposabljanje in nadaljnje usposabljanje za pridobitev in uporabo znanja, spretnosti in kvalifikacij z namenom olajšati njihov osebni razvoj, zaposljivost in vključenost na evropskem trgu dela;
- (b) podpora izboljšavam kakovosti in inovacij v sistemih, institucijah in praksi na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja;
- (c) povečanje privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter mobilnosti za delodajalce in posameznike ter olajšanje mobilnosti udeležencev usposabljanja, ki so zaposleni.

Operativni cilji programa Leonardo da Vinci iz člena 25.2 Sklepa o programu so:

- (a) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega mobilnosti po Evropi za osebe, udeležene v osnovnem poklicnem izobraževanju in usposabljanja ter v nadaljnjem usposabljanju, tako da bi se število praks v podjetjih povišalo na najmanj 80 000 na leto do konca programa Vseživljenjsko učenje;
- (b) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med institucijami ali organizacijami, ki zagotavljajo izobraževalne možnosti, podjetji, socialnimi partnerji ter drugimi ustreznimi organi v Evropi;
- (c) omogočanje razvoja inovativnih praks na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, razen na terciarni ravni, ter njihov prenos, vključno s prenosom iz ene sodelujoče države v ostale;
- (d) izboljšanje preglednosti in priznanje kvalifikacij ter sposobnosti, vključno s tistimi, pridobljenimi z neformalnim izobraževanjem in učenjem ter priložnostnim učenjem.

- (e) spodbujanje učenja živih tujih jezikov;
- (f) podpora razvijanju inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT.

Prednostne naloge za akcije programa Leonardo da Vinci

3.1 Mobilnost in partnerstva

Mobilnost oseb za namen poklicnega usposabljanja in strokovnjakov v poklicnem izobraževanju in usposabljanju

Mobilnost ima ključno vlogo pri doseganju ciljev, določenih v kopenhagenskem procesu o izboljšanju evropskega sodelovanja na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, zlasti pri izboljšanju njegove privlačnosti in kakovosti.

Močno poudarjena je kakovost organizacije mobilnosti, vključno s pedagoškimi, jezikovnimi in kulturnimi pripravami in dogovori za bivanje v tujini na podlagi načel, določenih v Evropski listini kakovosti za mobilnost¹⁴, da se optimizira vpliv izkušenj z mobilnostjo.

Ta akcija vključuje dve vrsti mobilnosti:

- (1) mobilnost udeležencev v kakršni koli obliki osnovnega poklicnega usposabljanja in oseb na trgu dela v nadaljnjem poklicnem usposabljanju. Posebna pozornost bo namenjena projektom za organizacijo mobilnosti udeležencev, tj. oseb v dualnem sistemu za usposabljanje vajencev ali drugem sistemu poklicnega izobraževanja na podlagi alternativnega učenja ali z delom povezanega usposabljanja v podjetjih;
- (2) mobilnost strokovnih delavcev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Posebno prednost bosta imela razvoj sposobnosti učiteljev, vodij usposabljanja in mentorjev ter sodelovanje z MSP.

Leonardo da Vinci partnerstva

Prednost bodo imeli predlogi, ki obravnavajo naslednje teme:

- sodelovanje med ustanovami PIU, podjetji in/ali socialnimi partnerji glede vprašanj skupnega interesa, povezanih s PIU;
- sodelovanje med zainteresiranimi stranmi PIU na nacionalni, regionalni, lokalni in sektorski ravni za zagotovitev njihovega dejavnega sodelovanja pri izvajanju kopenhagenskega procesa, kot je predvideno v Helsinškem sporočilu.

3.2 Večstranski projekti za prenos in razvoj inovacij

„Prenos“ inovacijskih projektov se osredotoča na opredelitev ene ali več inovativnih rešitev za prilagoditev in izvajanje v nekaterih ciljnih državah in/ali sektorjih, medtem ko „razvoj“ inovacijskih projektov razvija nove rešitve za pomoč več državam in/ali sektorjem pri soočanju s skupnim izzivom, ki se na evropski ravni še ne obravnava.

¹⁴ [Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o transnacionalni mobilnosti v Skupnosti zaradi izobraževanja in usposabljanja, UL L 394, 30.12.2006.](#)

Poklicno učenje jezikov (VOLL) in poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku (CLIL) so prednostne naloge, ki se uporabljajo pri vseh projektih Leonardo.

3.2.1 Prednostna naloga 1: Razvijanje spretnosti in sposobnosti učiteljev, vodij usposabljanja in mentorjev PIU

Projekti morajo v okviru te prednostne naloge upoštevati potrebo po razvijanju spretnosti in sposobnosti v PIU ter pri svetovalcih, vključno z njihovim stalnim spopolnjevanjem in njihovim učenjem jezikov. Predlogi morajo vključevati vse naslednje:

- razvijanje vloge strokovnjakov PIU kot odgovor na sistematične spremembe, kot je premik k učnim rezultatom in sistemom, ki temeljijo na sposobnostih;
- krepitev povezave med strokovnjaki PIU in poklicnim življenjem (podjetja, delovne organizacije itd.);
- razvijanje njihove pedagoške usposobljenosti in njihovega sodelovanja pri razvoju kurikulov.

3.2.2 Prednostna naloga 2: Razvijanje kakovosti in privlačnosti sistema in praks PIU

Projekti morajo v okviru te prednostne naloge:

- razviti in preskusiti postopke zagotavljanja kakovosti v osnovnem usposabljanju ter v nadaljnjem poklicnem izobraževanju in usposabljanju, vključno z uporabo Evropskega referenčnega okvira zagotavljanja kakovosti¹⁵;
- pospeševati razvoj visokokakovostnih poti PIU, ki vodijo do nemotenih prehodov v delovno okolje in/ali napredovanja v nadaljnje in visokošolsko izobraževanje, ter spodbujati usmerjanje in svetovanje na vseh ravneh;
- krepiti upravljanje in privlačnost sistemov PIU z večjim sodelovanjem s socialnimi partnerji in vsemi ustreznimi zainteresiranimi stranmi.

3.2.3 Prednostna naloga 3: Preglednost in priznavanje sposobnosti in kvalifikacij

Projekti v okviru te prednostne naloge so namenjeni podpori razvoja nacionalnih in sektorskih sistemov kvalifikacij in okvirov, ki vključujejo skupna evropska orodja, razvita za spodbujanje preglednosti in priznavanja, kot so mapa Europass, sistem ECVET in Evropski kvalifikacijski okvir (EQF). Podpirati morajo preskušanje in uporabo elementov takšnih okvirov, kot so:

- opis kvalifikacij glede na učne rezultate;
- razporejanje kvalifikacij PIU v osem referenčnih ravni EQF z nacionalnimi okviri kvalifikacij in sistemi;
- načrtovanje kvalifikacij v prenosljivih enotah učnih rezultatov z dodelitvijo kreditnih točk;
- načrtovanje programov PIU s prilagodljivimi instrumenti za potrjevanje, prenos in priznavanje učnih rezultatov, doseženih v formalnem, neformalnem in priložnostnem okviru;

¹⁵ Evropski referenčni okvir zagotavljanja kakovosti je referenčni sistem, katerega cilj je pomagati državam članicam in sodelujočim državam pri razvijanju, izboljšanju, spremljanju in ocenjevanju njihovih lastnih sistemov in praks na podlagi skupnih načel in meril.

- združevanje in nadaljnje razvijanje evropskih orodij in okvirov ali njihove uporabe v posameznih sektorjih.

3.2.4 Prednostna naloga 4: Razvijanje spretnosti pri odraslih na trgu dela

Projekti v okviru te prednostne naloge podpirajo tesno povezavo s poklicnim življenjem, v osnovnem in nadaljnjem poklicnem izobraževanju in usposabljanju, ter večje možnosti za učenje na delovnem mestu z:

- razvijanjem in izvajanjem ukrepov za ustvarjanje delovnih mest, ki spodbujajo učenje;
- aktivnostmi za izboljšanje priznavanja in potrjevanja usposabljanja na delovnem mestu za podporo razvoju poklicne poti in vseživljenjskemu učenju;
- razvijanjem digitalne pismenosti;
- učenjem jezikov na poklicnem področju;
- izboljšanjem pridobivanja spretnosti in znanj s spodbujanjem ustvarjalnosti in podjetništva.

3.2.5 Prednostna naloga 5: Zviševanje ravni usposobljenosti ogroženih skupin

Projekti se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočati na:

- vključevanje skupin s posebnimi težavami na trgu dela, npr. tistih, ki so se predčasno prenehali šolati, invalidnih oseb, priseljencev in oseb z migracijskim ozadjem ter etničnih manjšin, z razvijanjem njihovih spretnosti, povezanih z delom, in sposobnosti;
- povečanje interesa in sodelovanja moških in žensk na tistih področjih PIU, na katerih so še vedno premalo zastopani;
- dejavnosti za odpravo težav, ki jih povzročajo demografske spremembe, kot je ohranitev zaposlitve starejših delavcev.

Ta aktivnost bo državam članicam pomagala pri doseganju meril uspešnosti, določenih za udeležbo v izobraževanju in usposabljanju do leta 2010.

3.2.6 Prednostna naloga 6: Razvoj učnega okolja

Projekti morajo v okviru te prednostne naloge spodbujati pedagoške inovacije v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, zlasti z uporabo IKT, z osredotočanjem na:

- načrtovanje, razvijanje in uporabo najsodobnejših tehnoloških orodij za podporo izvajanja usposabljanja v vseh okvirih;
- načrtovanje in uporabo orodij za podporo posameznikom, ki se samoizobražujejo;
- okrepitev učenja na daljavo in učenja jezikov z razvijanjem novih načinov izvajanja.

3.3 Mreže

Projekti morajo v okviru te akcije podpreti sodelovanje med udeleženci PIU, podjetji, gospodarskimi sektorji, socialnimi partnerji in izobraževalnimi organizacijami na sektorski ravni. Mreže morajo podpreti naslednje:

3.3.1 Mreže zainteresiranih strani

- Opredelitev in razširjanje dobre prakse usposabljanja v posameznih sektorjih in v celotnem PIU.
- Razvoj in okrepitev sodelovanja med ponudniki PIU in podjetji.

3.3.2 Mreže ECVET

Podpora preskušanju evropskega sistema prenašanje kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET)¹⁶ v naslednjih ključnih sektorjih:

- proizvodnja in vzdrževanje avtomobilov;
- predelovalna industrija, zlasti kemična industrija;
- prevoz in logistika;
- gradbeništvo;
- hotelirstvo in gostinstvo;
- trgovina;
- sektor obrtništva.

3.4 Spremljevalni ukrepi

Spremljevalni ukrepi bodo v povezavi s programom Leonardo da Vinci podprli komunikacijske dejavnosti in dogodke za razširjanje in uporabo rezultatov.

¹⁶ Glej: Delovni dokument služb Komisije: Evropski sistem prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET), Bruselj, 31.10.2006, SEC(2006)1431.

4. GRUNDTVIG – IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH IN DRUGE IZOBRAŽEVALNE POTI

Uvod: Okvir politike

Splošni cilj politike Evropske unije povečati gospodarsko rast, konkurenčnost in socialno vključenost (lizbonska strategija) predstavlja okvir za program Grundtvig, katerega cilj je odzivanje na dvojni izziv na eni strani izobraževanja velikega števila odraslih, ki so se predčasno prenehali šolati, ali ki, v primeru številnih priseljencev, nikoli niso imeli možnosti za pridobitev šolske izobrazbe, in na staranje prebivalstva na drugi strani. Izobraževanje odraslih pomaga obravnavati te izzive z omogočanjem izboljšanja znanja in sposobnosti obeh kategorij posameznikov.

Izobraževanje odraslih je bistveni del vseživljenjskega učenja. Vendar pa sodelovanje odraslih v procesu izobraževanja in usposabljanja ni samo omejeno, temveč tudi neuravnoteženo. Za tiste z najnižjo izobrazbo je najmanj verjetno, da bodo sodelovali v procesu učenja. V primerjavi z 12,5 % ciljno stopnjo sodelovanja v procesu izobraževanja odraslih do leta 2010, ki so jo določile države članice, je bila povprečna stopnja leta 2005 10,8 %, z velikimi razlikami med državami, od 1,3 % do 35 %.

Za obravnavanje teh vprašanj in drugih izzivov, s katerimi se sooča Evropa, kot so demografske spremembe, hiter razvoj v drugih regijah sveta in revščina v povezavi z družbeno vključenostjo, je Komisija v letu 2006 objavila sporočilo „Izobraževanje odraslih: za učenje ni nikoli prepozno“¹⁷. To sporočilo poudarja pomen izobraževanja odraslih za podporo zaposlovanja odraslih, njihove mobilnosti na trgu dela, njihovega pridobivanja ključnih kompetenc, hkrati pa spodbuja socialno vključujoč trg dela in družbo.

Odločilnega pomena je povečati sodelovanje v procesu izobraževanja odraslih in ga enakomerneje razporediti. Okrepiti je treba kulturo kakovosti, posvečati posebno pozornost učencem, strokovnemu razvoju osebja, ponudnikom, pa tudi posredovanju znanja. Uvedba sistemov za priznavanje in potrjevanje neformalnega izobraževanja in učenja ter priložnostnega učenja je bistvenega pomena za pomoč pri motivaciji odraslih. In končno, izboljšati je treba kakovost in primerljivost podatkov o izobraževanju odraslih kot podlago za prihodnje oblikovanje politike.

Uvod: Posebni in operativni cilji programa Grundtvig

Posebni cilji programa Grundtvig iz člena 29.1 Sklepa o programu so:

- (a) odzivanje na izzive izobraževanja starajočega se prebivalstva v Evropi;
- (b) pomoč odraslim pri iskanju poti do izboljšanja znanja in sposobnosti.

¹⁷ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0614en01.pdf

Operativni cilji programa Grundtvig iz člena 29.2 Sklepa o programu so:

- (a) izboljšanje kakovosti in dostopnosti mobilnosti po Evropi za osebe, ki se udeležujejo izobraževanja odraslih, in povečanje njenega obsega, tako da bi bilo do leta 2013 mobilnih najmanj 7 000 posameznikov letno;
- (b) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med organizacijami, ki so del izobraževanja odraslih v Evropi;
- (c) pomoč osebam iz občutljivih družbenih skupin in obrobni družbeni okolij, zlasti starejšim osebam in tistim, ki so zaradi prenehanja izobraževanja brez osnovnih kvalifikacij, da dobijo alternativne možnosti dostopa do izobraževanja odraslih;
- (d) spodbujanje razvoja inovativnih praks v izobraževanju odraslih in njihovem prenosu, med drugim iz sodelujoče države v ostale;
- (e) podpiranje razvijanja inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT;
- (f) izboljšanje pedagoških pristopov in upravljanje organizacij za izobraževanje odraslih.

Prednostne naloge za akcije programa Grundtvig

4.1 Mobilnost in partnerstva

Mobilnost: Stalno strokovno spopolnjevanje za osebe v izobraževanju odraslih

Ni prednostnih tem.

Partnerstva

Prednostne teme

Prednost bodo imeli predlogi partnerstev, ki obravnavajo naslednje teme:

- katero koli od osmih kompetenc, določenih v Priporočilu iz leta 2006¹²;
- premagovanje družbeno-gospodarske prikrajšanosti;
- podpora vključevanju priseljencev;
- povečanje udeležbe starejših učencev;
- oživljanje in krepitev ustvarjalnosti.

4.2 Večstranski projekti

Podpora bo na voljo projektom, ki razvijajo inovacije in/ali razširjajo inovacije in dobro prakso z dokazanim učinkom.

4.2.1 Prednostna naloga 1: Ključne kompetence¹⁸

¹⁸ [Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje \(2006/962/ES\), UL L 394/10, 30.12.2006](#). Osem ključnih kompetenc: sporazumevanje v maternem jeziku; matematična usposobljenost ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji; digitalna

Projekti se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočati na:

- širjenje dostopa do temeljnih osnovnih znanj, kot so pismenost, sporazumevanje v tujih jezikih, matematična usposobljenost, osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji ter digitalna pismenost;
- pomoč učencem pri razvijanju transverzalnih kompetenc, kot so socialne, državljanske, kulturne in medkulturne kompetence ter podjetništvo, z namenom prilagoditve na spreminjajočo se družbo in zahteve trga dela;
- krepitev samozavesti odraslih in spodbujanje njihove osebne izpopolnitve z razvijanjem njihove kulturne zavesti in sposobnosti ustvarjalnega izražanja;
- izboljšanje potrjevanja rezultatov neformalnega in priložnostnega učenja ob upoštevanju različnih potreb odraslih učencev.

4.2.2 *Prednostna naloga 2: Izboljšanje kakovosti, privlačnosti in dostopa do izobraževanja odraslih*

Projekti se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočati na:

- motiviranje posameznih učencev, da se zavežejo učenju, vključno s storitvami usmerjanja in partnerstvi s podjetji;
- povečanje digitalne pismenosti in uporabo IKT za razširitev dostopa do izobraževanja odraslih;
- izboljšanje opredelitve potreb po učenju učiteljev, vodij usposabljanja in drugega osebja;
- razvijanje skupnih pristopov za izboljšanje kakovosti kvalifikacij učiteljev, mentorjev in drugega osebja v izobraževanju odraslih ter posledično prilagoditev njihovega usposabljanja;
- izboljšanje zagotavljanja kakovosti storitev in zavodov, vključno z raziskovanjem, kako se lahko skupni evropski referenčni okvir zagotavljanja kakovosti za poklicno usposabljanje uporablja v izobraževanju odraslih;
- izboljšanje preglednosti in uporabe kvalifikacij, pridobljenih v izobraževanju odraslih, ter omogočanje dostopa do poklicnega, splošnega in visokošolskega izobraževanja.

4.2.3 *Prednostna naloga 3: Spodbujanje učenja odraslih za marginalizirane in zapostavljene državljane in priseljence*

Projekti se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočati na:

- razvijanje pristopov alternativnega učenja za vključevanje ali ponovno vključevanje marginaliziranih ali zapostavljenih državljanov v družbo in na trg dela;
- izmenjavo dobre prakse glede medkulturnega izobraževanja, učenja z marginaliziranimi državljani ter njihove jezikovne in kulturne vključenosti;
- opredelitev in razširjanje mehanizmov za ocenjevanje usposobljenosti ter priznavanje formalnega, neformalnega izobraževanja in učenja ter priložnostnega učenja priseljencev;

pismenost; učenje za učenje; socialne in državljanske kompetence; samoiniciativnost in podjetnost; kulturna zavest in izražanje.

- uporabo športa za zagotovitev možnosti za učenje marginaliziranim in zapostavljenim državljanom.

4.2.4 Prednostna naloga 4: Učenje v poznejšem življenjskem obdobju; medgeneracijsko in družinsko učenje

Projekti se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočati na:

- prenos znanja, metod in dobre prakse za izobraževanje starejših državljanov;
- zagotavljanje spretnosti in znanj starejšim državljanom, ki jih potrebujejo za spopadanje s spremembami in za nadaljnje dejavno življenje v družbi;
- okrepitev prispevka starejših k učenju drugih.

4.3 Mreže

4.3.1 Prednostna naloga 1: Učenje jezikov v izobraževanju odraslih

Mreže se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočati na:

- izmenjavo znanja in razširjanje dobre prakse glede možnosti za učenje jezikov odraslih;
- opredelitev trenutnih, nastajajočih in prihodnjih potreb za evropsko sodelovanje pri učenju jezikov za odrasle (vključno s formalnim, neformalnim izobraževanjem in učenjem ter priložnostnim učenjem);
- razvijanje strategij za obravnavanje vrzeli v učenju jezikov odraslih, kjer je zagotavljanje znanja trenutno nezadostno;
- razširjanje programov in gradiv za usposabljanje oseb, ki odrasle poučujejo jezike.

–

4.3.2 Prednostna naloga 2: Akademsko mrežno povezovanje v izobraževanju odraslih

Mreže morajo v okviru te prednostne naloge spodbujati tesnejše sodelovanje in mrežno povezovanje med poučevanjem in raziskavami v zvezi z učenjem odraslih ter ponudniki izobraževanja odraslih in strokovnimi delavci. Osredotočati se morajo na:

- razvijanje, preskušanje in spodbujanje zagotavljanja kakovosti in orodij za krepitev izobraževanja odraslih;
- analiziranje in primerjavo nacionalnih pristopov v zvezi z zbiranjem podatkov v izobraževanju odraslih;
- raziskovanje prednosti in koristi izobraževanja odraslih, vključno s formalnim, neformalnim izobraževanjem in učenjem ter priložnostnim učenjem, ter ovir, ki posameznikom onemogočajo, da se odločajo za tovrstno izobraževanje.

4.3.3 Prednostna naloga 3: Mrežno povezovanje v izobraževanju odraslih

Mreže se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočati na:

- krepitev sodelovanja med ponudniki izobraževanja odraslih, nevladnimi organizacijami, civilno družbo, socialnimi partnerji in nosilci odločanja na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni;
- izmenjavo znanja in razširjanje dobre prakse glede možnosti za izobraževanje odraslih v Evropi;
- opredelitev trenutnih, nastajajočih in prihodnjih potreb za evropsko sodelovanje pri učenju in usmerjanju odraslih;
- raziskovanje metod in praks o tem, kako je mogoče povečati sodelovanje odraslih v procesu izobraževanja.

Komisija bo obravnavala tudi vloge partnerstev, ki so prejeli sofinanciranje za tematski seminar Grundtvig v letih 2004, 2005 ali 2006 in ki želijo vzpostaviti mrežo.

4.4 Spremljevalni ukrepi

Spremljevalni ukrepi bodo v povezavi s programom Grundtvig podprli komunikacijske dejavnosti in dogodke za razširjanje in uporabo rezultatov.

POGLAVJE 2 – PREČNI PROGRAM

Posebni in operativni cilji prečnega programa

Posebni cilji prečnega programa iz člena 32.1 Sklepa o programu so:

- (a) spodbujanje evropskega sodelovanja na področjih, ki pokrivajo dva ali več sektorskih podprogramov;
- (b) pospeševanje kakovosti in preglednosti sistemov izobraževanja in usposabljanja držav članic.

Operativni cilji prečnega programa iz člena 32.2 Sklepa o programu so:

- (a) podpora razvoju politik in sodelovanju na evropski ravni na področju vseživljenjskega učenja, zlasti v okviru lizbonskega procesa in delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010, kakor tudi bolonjskega in kopenhagenskega procesa ter njihovih naslednikov;
- (b) zagotavljanje zadostne količine primerljivih podatkov, statistik in analiz za podlago razvoju politike vseživljenjskega učenja, kakor tudi spremljanje na poti do ciljev in ciljnih vrednosti v zvezi z vseživljenjskim učenjem ter opredelitev področij, ki terjajo posebno pozornost;
- (c) spodbujanje učenja jezikov in podpiranje jezikovne raznolikosti v državah članicah;
- (d) podpiranje razvijanja inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT;
- (e) zagotavljanje primernega priznanja in prikazovanja rezultatov programa Vseživljenjsko učenje ter njihovega vključevanja v širšem smislu.

1. KLJUČNA AKTIVNOST 1 – SODELOVANJE PRI POLITIKAH IN INOVACIJAH

1.1 Mobilnost (študijski obiski)

Ta ukrep se osredotoča na spodbujanje razprave, izmenjave in vzajemnega učenja o temah skupnega interesa na ravni EU, spodbujanje kakovostnih pristopov in preglednosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Program študijskih obiskov bo sledil prednostnim nalogam politike izobraževanja in usposabljanja, vključno s prednostnimi nalogami, ki so jih določile države članice. Poleg tega bo posebna pozornost posvečena povezovanju teh tem s cilji delovnega programa za leto 2010.

Prednostne teme za študijske obiske so:

- z dokazi podprto oblikovanje politike in praks;

- inovativni pristopi za izvajanje evropskih instrumentov;
- družbena vključenost in vprašanja integracije;
- izboljšanje privlačnosti in kakovosti PIU;
- učenje v delovnem okolju;
- modeli delitve stroškov v izobraževanju in usposabljanju;
- povečanje sodelovanja odraslih v procesu izobraževanja in usposabljanja (npr. sodelovanje s socialnimi partnerji);
- vključevanje instrumentov izobraževanja in politik zaposlovanja v strategije vseživljenjskega učenja;
- inovativni pristopi k uvedbi ustvarjalne umetnosti v izobraževanje in usposabljanje;
- usmerjanje in poklicno usposabljanje za obravnavo gospodarskih sprememb in staranja aktivnega prebivalstva.

1.2 Študije in primerjalne raziskave

Prednostne teme za primerjalne raziskave za okrepitev baze podatkov za politiko in prakso v izobraževanju in usposabljanju so:

- Tema 1: Spodbujanje odličnosti, učinkovitosti in pravičnosti v visokošolskem izobraževanju: dostop in zadržanje učencev.
- Tema 2: Nadaljnji razvoj ponudbe za učenje odraslih: opredelitev, ocena in spodbujanje kakovosti organizacije, upravljanja in financiranja učenja odraslih.
- Tema 3: Odpravljanje pomanjkljivosti v predšolskem in obveznem izobraževanju v zvezi s pridobivanjem ključnih kompetenc.
- Tema 4: Spodbujanje privlačnosti in kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja: upravljanje sistemov PIU in izboljšanje razumevanja povezav med PIU, visokošolskim izobraževanjem in poklicnim življenjem.
- Tema 5: Vloga ustvarjalnih dejavnosti v procesu učenja in njihov vpliv na inovacijske sposobnosti ljudi.

2. KLJUČNA AKTIVNOST 2 – JEZIKI

Uvod: Okvir politike

V Evropi je jezikovna raznolikost življenjsko dejstvo. Evropska Unija je zavezana k ohranjanju in spodbujanju te ključne značilnosti naših kultur. V ponovno vzpostavljeni lizbonski strategiji in delovnem programu Izobraževanje in usposabljanje 2010 se sposobnost sporazumevanja v tujih jezikih šteje za ključno kompetenco. Delovna sila s praktičnim jezikovnim in medkulturnim znanjem evropskemu podjetništvu omogoča, da učinkovito konkurira na svetovnem trgu, povečuje svojo zaposljivost in je bistvena za gospodarsko rast in boljša delovna mesta. Večjezičnost krepi tudi socialno kohezijo in spodbuja medkulturni dialog z ustvarjanjem možnosti za odkrivanje drugih vrednot, prepričanij in vedenjskih vzorcev.

Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti je cilj celotnega programa in zlasti programov Comenius, Erasmus, Grundtvig in Leonardo. Ključna aktivnost „Jeziki“ dopolnjuje te sektorske programe z obravnavanjem poučevanja jezikov in potreb po učenju v enem ali več omenjenih sektorjih.

Prednostne naloge za akcije v okviru ključne aktivnosti 2: Jeziki

2.1 Večstranski projekti

Ti prečni projekti morajo dopolnjevati najmanj dva od štirih predhodnih programov in se morajo osredotočati na povečevanje ozaveščenosti o prednostih učenja jezikov, večkulturni značaj Evropske unije, spodbujanje dostopa do sredstev za učenje jezikov ter razvijanje in razširjanje učnih gradiv, vključno s spletnimi tečaji in instrumenti za jezikovno testiranje. Zelo je priporočljivo, da se po potrebi uporabi skupni evropski okvir za jezike Sveta Evrope.

Prednost bodo imeli predlogi, ki obravnavajo eno ali več od naslednjih tem:

- okrepitev pridobivanja usposobljenosti in/ali povečevanje ozaveščenosti o manj rabljenih evropskih jezikih;
- okrepitev pridobivanja jezikovnih sposobnosti za izboljšanje medkulturnega dialoga v Evropi in njene konkurenčnosti v svetovnem merilu;
- razvijanje in spodbujanje metodologij za motiviranje učencev jezikov in povečanje njihove sposobnosti za učenje jezikov.

2.2 Mreže

Te prečne mreže prispevajo k razvoju jezikovnih politik v Evropi. Spodbujajo učenje jezikov in jezikovno raznolikost, podpirajo izmenjavo informacij o inovativnih tehnikah in dobrih praksah, zlasti med nosilci odločanja in ključnimi strokovnimi delavci v izobraževanju, ter prilagajajo in razširjajo izdelke prejšnjih projektov potencialnim

končnim uporabnikom (javnim organom, strokovnim delavcem, podjetjem, učencem jezikov itd.).

Prednost bodo imeli predlogi, ki obravnavajo eno ali več naslednjih tem:

- opredelitev, razvijanje in razširjanje informacij o dobri praksi za motiviranje učencev jezikov in spodbujanje razvoja jezikom prijaznega učnega okolja;
- razvijanje sodelovanja med združenji učiteljev jezikov in drugimi zainteresiranimi stranmi, ki spodbujajo učenje jezikov in jezikovno raznolikost;
- razvijanje in spodbujanje vključevanja politik za spodbujanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti na vseh ravneh formalnega in neformalnega izobraževanja, vključno z razširjanjem jezikovne izkaznice Europass;
- opredelitev, izmenjavo in nadgradnjo dobrih praks o poučevanju jezikov ljudi s posebnimi potrebami.

2.3 Spremljevalni ukrepi

Spremljevalni ukrepi bodo v povezavi s ključno aktivnostjo „Jeziki“ podprli komunikacijske dejavnosti in dogodke za razširjanje in uporabo rezultatov.

3. KLJUČNA AKTIVNOST 3 – IKT

Uvod: Okvir politike

Spodbujanje IKT za učenje je cilj celotnega programa in zlasti programov Comenius, Erasmus, Grundtvig in Leonardo. Ključna aktivnost „IKT“ dopolnjuje te programe z obravnavanjem IKT za potrebe po učenju v enem ali več omenjenih sektorjih.

Osredotoča se na možnosti IKT kot spodbujevalnika družbenih in izobraževalnih inovacij ter sprememb. Ne gre za tehnologijo, temveč za to, kako je učenje mogoče okrepiti z IKT (npr. simulacije; raziskovalno učenje; privabljanje tistih, ki so se prenehali šolati, nazaj k učenju; omogočanje učenja izven šolskega okolja; prilagodljivo vseživljenjsko učenje za premostitev digitalne vrzeli).

V vseh državah članicah je bil za izobraževanje na področju IKT od Lizbone dosežen velik napredek. Skoraj vse ustanove za izobraževanje in usposabljanje so opremljene z IKT in so mrežno povezane prek nje. Vendar je za uresničitev celotnega potenciala IKT za podporo inovativnim pedagoških dosežkom, splošnemu dostopu do vseživljenjskega učenja in upravljanju naprednih izobraževalnih sistemov treba storiti še več. To bo povečalo donosnost preteklih naložb v IKT.

Prednostne naloge za akcije v okviru ključne aktivnosti 3: IKT

3.1 Večstranski projekti

Prednost bodo imele naslednje teme:

3.1.1 Prednostna naloga 1: Opredelitev in izvajanje inovativnih načinov uporabe IKT za vseživljenjsko učenje, zlasti za skupine, ki so izpostavljene tveganju izključenosti

IKT posameznikom omogoča okrepiti njihovo socialno povezovanje, kar stopnjuje njihovo učenje. Učenje je večinoma družbeni proces. Samoizobraževanje in priložnostno vzajemno učenje sta pomembna načina razvijanja e-znanj in sposobnosti. Vendar pa sta tudi vedno pomembnejši večini v formalnem učenju. Nova generacija orodij socialnega povezovanja in platform, ki temeljijo na informacijski in komunikacijski tehnologiji, („Web 2.0“ in drugi zadevni dosežki IKT) je vedno bolj priljubljena. Primeri so spletni dnevniki, wikiji, podcasti, programi za druženje, virtualne družabne spletne strani, pa tudi orodja, kot so mobilni telefoni. Njihova uporaba je preprosta, dostopna in široko razširjena, zlasti med skupinami, ki so izpostavljene tveganju izključenosti (tistih, ki so se zgodaj prenehali šolati, etičnih manjšin, starejših ljudi itd.), in tako nudijo možnosti za (ponovno) povezovanje skupin, izpostavljenim tveganju izključenosti, z javnimi storitvami, učenjem in državljskimi obveznostmi.

Projekti morajo vključevati:

- razvijanje in izvajanje eksperimentalnih pristopov v povezavi s temi novimi trendi in orodji, vključno z analizo njihovega vpliva na učne rezultate;
- primerjalne analize obstoječe prakse za opredelitev prenosljive dobre prakse in dejavnikov za uspeh.

3.1.2 Prednostna naloga 2: IKT spodbuja inovativnost in ustvarjalnost v vseživljenjskem učenju

Spodbujanje inovacijskih spretnosti zahteva nove pristope učenja in poučevanja ter strategije na podlagi aktivnih pristopov učenja, kot je ustvarjalno reševanje težav, raziskovanje, praktično učenje, izkustveno učenje, kritično razmišljanje in ustvarjalnost. Učenje, podkrepjeno z IKT, lahko učinkovito podpre te nove pristope. Projekti morajo razviti inovativne pristope za razširitev učnih spretnosti in okrepitev inovacijskih zmogljivosti.

Prednost bodo imeli projekti, ki opredeljujejo in uporabljajo načine učenja, podkrepjene z IKT, z obravnavanjem ene ali več od naslednjih tem:

- spodbujanje ustvarjalnosti, kjer se učenec lahko uči s pomočjo ustvarjalnega izražanja, kritičnim in lateralnim razmišljanjem za ustvarjanje novih idej in inovativnih rešitev;
- spodbujanje pristopov na podlagi raziskovanja in reševanja težav, kjer se lahko učenec praktično uči s pomočjo eksperimentov v resničnem in/ali virtualnem okolju.

3.2 Mreže

Prednost bodo imele mreže, katerih cilj je:

3.2.1 Prednostna naloga 1: Obravnavanje prečnih vprašanj za povezovanje in združevanje učečih se skupnosti s pomočjo IKT na inovativen način

Koncept učeče se skupnosti je doseči ažurnost na podlagi močnejših povezav med šolo, domom, delovnim mestom in lokalnimi skupnostmi. Je osrednji del novih storitev IKT in infrastruktur, vzpostavljenih v Evropi.

Prednost bodo imeli predlogi mrež, ki obravnavajo eno ali več naslednjih tem:

- izmenjava znanja in izvajanje partnerstev, ki vključujejo vse ustrezne udeležence v učenju, podkrepjenem s IKT, ki pokrivajo tako stran povpraševanja kot tudi ponudbe (npr. vključujejo založnike in razvijalce začasnih vsebin);
- nudenje nasvetov in podpore glede prečnih vprašanj, ki se nanašajo na uporabo storitev z digitalno vsebino v formalnem, neformalnem in priložnostnem učnem okolju, kot so pravna vprašanja glede pravic intelektualne lastnine, standardov kakovosti, e-ocenjevanja in e-portfeljev;

- razvijanje večjih inovacij v izobraževanju na podlagi zmogljivosti IKT za podporo novim pedagoškim metodam in njihovi prilagoditvi na družbene in gospodarske spremembe, nove učne spretnosti in spremembe upravljanja.

3.2.2 *Prednostna naloga 2: Krepitev povezav med IKT, ustvarjalnostjo in inovacijskimi spretnostmi*

Obstaja vse pomembnejša povezava med razvojem uporabe IKT v izobraževanju in usposabljanju ter novimi možnostmi, ki jih ta ponuja za spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti med posamezniki, skupinami in organizacijami po vsej Evropi.

Prednost bodo imeli predlogi omrežij, ki obravnavajo eno ali več naslednjih tem:

- izmenjava znanja in izvajanje eksperimentalnih pristopov za razvijanje ustvarjalnosti in inovativnosti z uporabo IKT;
- nudenje nasvetov in podpore ustanovam in strokovnim delavcem na tem področju;
- opredelitev dobre prakse v pristopih učenja in poučevanja, ki podpirajo inovacijsko zmogljivost;
- izvajanje dejavnosti obveščanja javnosti in ozaveščanja.

4. KLJUČNA AKTIVNOST 4 – RAZŠIRJANJE IN UPORABA REZULTATOV

Ključna aktivnost „Razširjanje in uporaba rezultatov“ odraža vse večjo ozaveščenost med oblikovalci politike in strokovnimi delavci glede potrebe po zagotavljanju kar največjega vpliva projektov, ki jih financira EU, in ukrepanju v podporo prenovljeni lizbonski agendi ter izvajanju delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010. Glavni cilj te ključne aktivnosti je pomagati oblikovati okvir za učinkovito uporabo rezultatov na lokalni, sektorski, regionalni, nacionalni in evropski ravni. Ukrep, financiran v okviru te aktivnosti, dopolnjuje ukrep za razširjanje in uporabo posameznih rezultatov v okviru podprogramov in drugih ključnih aktivnosti.

4.1 Večstranski projekti

Prednost bodo imeli večstranski projekti, ki se osredotočajo na:

- razvoj ustrezne infrastrukture (analiza, mehanizmi, metodologije in praktična orodja) za učinkovitejšo uporabo rezultatov;
- transverzalno aktivnost na evropski ravni (po sektorju, temi ali skupini uporabnikov);
- spodbujanje aktivnosti „uporabe rezultatov“ v okviru ključnih obstoječih regionalnih/evropskih/sektorskih mrež, zlasti s ciljem spodbujanja uspešnega kroga med razvojem politik in praktičnimi izkušnjami v podporo odprti metodi usklajevanja v okviru lizbonske agende.

Te prednostne naloge lahko vključujejo:

- aktivnosti za razvijanje in vključevanje evropske strategije za uporabo rezultatov, podpiranje študij, predstavitev projektov in metodologij;
- projekte za preskušanje in uporabo rezultatov stalnega evropskega sodelovanja, zlasti v povezavi z aktivnostmi/prednostnimi nalogami odprte metode usklajevanja, primerjalnimi analizami itd.;
- aktivnosti za spodbujanje aktivne uporabe rezultatov na evropski ravni (konference, seminarji ter druge izmenjave med proizvajalci in potencialnimi novimi uporabniki). Posebno prednost bodo imele akcije za uporabo rezultatov v okviru obstoječih mrež;
- aktivnosti za preskušanje in razvijanje načinov vključevanja rezultatov projektov v politiko, opredeljevanje in predstavitev mehanizmov za povezovanje projektov, programov in politik;
- projekte za opredelitev, izvajanje in spodbujanje ustreznih mrež za uporabo rezultatov (npr. aktivnosti za opredelitev stikov, oblikovanje „naloge uporabe“, razširjanje informacij o mrežnem povezovanju zainteresiranim predlagateljem/uporabnikom ter spodbujanje preglednosti in enakega dostopa/možnosti);
- aktivnosti za izboljšanje dostopa do rezultatov projektov.

Prednost bodo imeli projekti, ki predlagajo celosten pristop programa Vseživljenjsko učenje na različnih področjih, vključujejo ključne nosilce odločanja in/ali predstavljajo možnosti za večji vpliv na regionalni, nacionalni ali evropski ravni za izboljšanje učinkovitosti in prepoznavnosti izobraževanja in usposabljanja na evropski ravni.

POGLAVJE 3 – PROGRAM JEAN MONNET

Posebni in operativni cilji programa Jean Monnet

Posebni cilji programa Jean Monnet iz člena 35.1 Sklepa o programu so:

- (a) spodbujanje aktivnosti poučevanja, raziskovanja in razmišljanja na področju študij o evropski integraciji;
- (b) podpiranje obstoja ustrezne vrste zavodov in združenj, ki se osredotočajo na teme evropske integracije ter na izobraževanje in usposabljanje v evropski perspektivi.

Operativni cilji programa Jean Monnet iz člena 35.2 Sklepa o programu so:

- (a) spodbujanje odličnosti pri učenju, raziskovanju in razmišljanju na področju študij o evropski integraciji v visokošolskih ustanovah znotraj in zunaj Skupnosti;
- (b) okrepitev znanja in zavesti o temah evropske integracije med strokovnimi akademiki in evropskimi državljani na splošno;
- (c) podpiranje ključnih evropskih institucij, ki se ukvarjajo s temami evropske integracije;
- (d) podpiranje obstoja visokokakovostnih evropskih institucij in združenj, ki so dejavni na področjih izobraževanja in usposabljanja.

AKTIVNOSTI POUČEVANJA, RAZISKOVANJA IN RAZMIŠLJANJA V OKVIRU PROGRAMA JEAN MONNET

Cilj ukrepa (a) programa Jean Monnet je spodbujanje poučevanja, raziskovanja in razmišljanja na področju študij o evropski integraciji na ravni visokošolskih zavodov (v Evropski uniji in zunaj nje). Namen tega je okrepiti znanje in ozaveščenost med akademiki, študenti in državljani po svetu o vprašanjih, povezanih z evropsko integracijo.

V tem smislu program Jean Monnet zagotavlja podporo EU za:

- katedre Jean Monnet in *ad personam* katedre Jean Monnet;
- centre odličnosti Jean Monnet;
- module učenja Jean Monnet;
- združenja profesorjev, drugih visokošolskih učiteljev in raziskovalcev, ki se ukvarjajo s študijami o evropski integraciji;

- informacijske in raziskovalne aktivnosti v zvezi s Skupnostjo, katerih cilj je spodbujanje razprav, razmišljanja in znanja o procesu evropske integracije (tj. konference, seminarji, okrogle mize in iz tega izhajajoče publikacije, spletne strani itd.);
- večstranske raziskovalne skupine Jean Monnet.

V skladu s ciljem programa Jean Monnet morajo imeti vsi podprti projekti za svoj predmet „študije o evropski integraciji“. To je opredeljeno kot analiza izvora in razvoja Evropskih skupnosti in Evropske unije v vseh njenih vidikih. Študije o evropski integraciji vključujejo notranjo in zunanjo razsežnost evropske integracije, vključno z vlogo Evropske unije v dialogu med ljudmi in kulturami ter vlogo in sliko Evropske unije v svetu.

Glede na zgoraj navedene podporne ukrepe bodo imeli prednost projekti, ki se nanašajo na:

a) katedre Jean Monnet

- ki vključujejo vzpostavitev novih aktivnosti poučevanja, zlasti v državah kandidatkah in drugod po svetu;
- ki vključujejo poučevanje na dodiplomski in diplomski stopnji, pa tudi nadzor raziskovanja na podiplomski stopnji.

b) *ad personam* katedre Jean Monnet

- ki vključujejo poučevanje rednih predmetov o študijah o evropski integraciji, pa tudi organizacijo rednih dejavnosti razmišljanja glede evropskega integracijskega procesa (konference, seminarji, okrogle mize).

c) evropske module Jean Monnet

- ki so namenjeni študentom, ki sami ne pridejo v stik s študiji o evropski integraciji (npr. študenti na področjih, kot so medicina, tehniške vede, znanost, izobraževanje, umetnost in jeziki);
- ki so namenjeni državljanom (izobraževanje odraslih) in posebnim skupinam civilne družbe (npr. učiteljem v osnovnih in srednjih šolah).

d) centre odličnosti Jean Monnet

- ki vključujejo akademske aktivnosti, ki izkoriščajo multidisciplinarne vire;
- ki izkazujejo odprtost do civilne družbe.

e) informacijske in raziskovalne aktivnosti

- ki vključujejo nadnacionalno razsežnost (tj. vzpostavitev skupnih nadnacionalnih aktivnosti);
- ki vključujejo akademske aktivnosti, ki izkoriščajo multidisciplinarne vire;

- ki izkazujejo odprtost do civilne družbe.

f) večstranske raziskovalne skupine Jean Monnet

- katerih cilj je ustvarjanje raziskovalnih rezultatov, ki jih ni mogoče doseči z raziskovalnimi aktivnostmi znotraj nacionalnega okvira;
- ki vključujejo akademske aktivnosti, ki izkoriščajo multidisciplinarne vire;
- ki izkazujejo odprtost do civilne družbe.